

struinen

waternet

NIUWS UIT DE AMSTERDAMSE WATERLEIDINGDUINEN | NR. 76 | WINTER 2012

Kerstmarkt
23 december

struinen met Gerard

De Amsterdamse
Waterleidingduinen ligt
aan de kust, ten zuiden
van Zandvoort

Van Limburg Stirumvallei

Ingang
Zandvoortselaan

Ingang
Oase

Ingang
Panneland

gespot

Op de cover een ode aan alle
bezoekers die de afgelopen jaren
hebben meegewerkt aan de serie
van 9 foto's. Hartelijk dank daarvoor!
Het volgende nummer verrassen we
u met een nieuw ontwerp.

03 STRUINEN MET
Bennebroeker Gerard

04 NATUUR EN WATER
Natuurbrug voor dieren
en mensen

07 GESPOT
Het zakmes

08 PANORAMA
Van Limburg Stirumvallei

10 KINDERPAGINA
Winter

11 MIJN WATER
Eten op de steiger

**12 BEWONERS VAN
DE AWD**
Winterkost

14 UITGELICHT

**16 ACTIVITEITEN-
KALENDER**

'In de winter geniet ik van watervogels uit Siberië'

BENNEBROEKER GERARD VAN WENT (56) SCHARRELT AL SINDS ZIJN JEUGD IN DE AMSTERDAMSE WATERLEIDINGSDUINEN. DE VOORMALIG AMBULANCE-VERPLEEGKUNDIGE KOMT GRAAG WANDELEN EN VAN DE NATUUR GENIETEN.

'Laatst zag ik hoe een vos een eend vangt. Wat een spektakel! Ik liep over de hoge weg langs het Westerkanaal waar je het duin prachtig kunt overzien. Beneden bij het water sprong de vos uit de struiken. Drie eenden stoven op en dachten in het water veilig te zijn. Maar vos dook er achteraan, greep een eend en zwom met prooi in de bek op het droge. Magnifiek.

Mijn herinneringen aan de duinen staan bol van zulke avonturen. Daarom raak ik hier zelfs na vijftig jaar niet uitgekeken. Dat begon al toen ik vijf, zes jaar was en met mijn grootvader in de duinen struinde. Op de lagere school nam de biologieleraar de klas op sleeptouw. Langzaam raakte ik verknocht aan dit prachtige natuurgebied. Ieder jaar heeft vaste hoogtepunten. Het prille groen in het vroege voorjaar, de roep van de eerste nachtegaal in april, roofvogels die in het najaar in de lucht spreuwen vangen. 's Winters geniet ik van exotische watervogels die overkomen uit Scandinavië en Siberië. In de Waterleidingduinen is ieder seizoen iets bijzonders te zien. Het liefst trek ik er alleen of in goed gezelschap op uit. Soms kom ik niemand tegen. Waar kan dat nog in Nederland?'

Natuurbrug voor dieren en mensen

© Harm Botman / impression © Ulco Glimmerveen

Eind 2013 verbindt de ruim vijftig meter brede Natuurbrug Zandpoort de Amsterdamse Waterleidingduinen met Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Dieren en mensen kunnen straks aan beide kanten veilig de Zandvoortselaan oversteken. Met boswachters Gerard Scholten (Waternet) en Walter Oosterom (PWN) nemen we alvast een kijkje bij de bouwlocatie.

Vijf, zes, zeven, nee, wel acht damherten telt boswachter Gerard Scholten achter de afrastering nabij Bentveld. Wie onwetend over de Zandvoortselaan rijdt, vermoedt hier een hertenkamp van bescheiden omvang. “Maar deze prachtige zoogdieren kunnen alle kanten uit. Nou ja, uitgezonderd in noordelijke richting dan,” zegt de Waternet-boswachter.

ONNEEMBARE BARRIÈRE

In de bouwput van de toekomstige Natuurbrug Zandpoort, even verderop, ontmoet boswachter Gerard

zijn PWN-collega Walter Oosterom. Op verzoek van Struinen blikken de mannen vooruit op de voordelen van de natuurbrug die nu wordt aangelegd. De drukke Zandvoortselaan scheidt de Waterleidingduinen al decennialang van Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Bezoekers van de Waterleidingduinen kunnen gewoon de weg oversteken en via de Blinkertweg, het Visscherpad en Duinpieperpad helemaal doorsteken naar de Kennemerduinen en Duin en Kruidberg. Maar de Zandvoortselaan passeren is geen prettige oversteek. Vooral op drukke zomerdagen. Voor dieren die voedsel, of in de paringstijd gezelschap zoeken is het asfalt zelfs een onneembare barrière. “En niet alleen grote zoogdieren willen graag de weg over,” weet boswachter Gerard, “ook egels, boommarters, muizen, loopkevers, vlinders, vleermuizen, rugstrep-padden en zandhagedissen trekken graag via groene, veilige routes verder. ‘Trek’ is nu eenmaal een natuurlijk verschijnsel”

NATUURNETWERK

“Helaas is het aantal natuurlijke trekroutes sinds midden vorige eeuw geminimaliseerd. Door de aanleg van wegen, spoorlijnen, industrieterreinen en nieuwe woonwijken is de natuur in heel Nederland versnipperd geraakt,” zegt Walter Oosterom. “Volgens wetenschappers is die versnippering een van de oorzaken dat steeds meer dieren en planten uitsterven. Om dat te voorkomen zijn grote aaneengesloten, robuuste natuurgebieden nodig; in de taal van wetenschappers: levensvatbare ecosystemen”. Ook politici en invloedrijke ambtenaren in Den Haag en Brussel vinden dat snippers natuur weer met elkaar verbonden moeten worden om flora en fauna te beschermen. Er is zelfs een nationaal en Europees natuurnetwerk voor op papier gezet. Zowel de Waterleidingduinen als Nationaal Park Zuid Kennemerland zijn onderdeel van deze Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000.

HELAAS IS HET AANTAL NATUURLIJKE TREKROUTES SINDS MIDDEN VORIGE EEUW GEMINIMALISEERD.

NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

In theorie zijn de meest waardevolle Nederlandse natuurgebieden al met elkaar verbonden. In de praktijk wordt er hard aan gewerkt. Er zijn overal in het land grote stukken grond aangekocht en vooral op de Veluwe zijn de nodige ecodeucten aangelegd. Dat gebeurt met overheids-geld en bijdragen van natuurbeheerders. Ook Natuurbrug Zandpoort wordt via deze vorm van ‘cofinanciering’ bekostigd. Gerard Scholten: “Naast een Europese subsidie voor regionale ontwikkeling en bijdragen van provincie Noord-Holland, Waternet, PWN en Natuurmonumenten, droeg op een cruciaal moment ook de Nationale Postcode Loterij bij. Met bijna een miljoen euro.” Natuurbrug Zandpoort kost in totaal 9 miljoen euro.

NIEUWE DUINEN

Het gesprek in de bouwput wordt onderbroken door het lawaai van grote gele zanddumpers. Die rijden

Gerard Scholten en Walter Oosterom.

af en aan. Graafmachines boetseren met zand een hele serie nieuwe duinen. Aan de oostkant in het Nationaal Park wordt een oplopend talud gemaakt. Die constructie verbindt straks via de brug het park met de Stokmansberg in de Waterleidingduinen. “Op de brug zelf komt een ‘leeftlaag’ met duintjes, helmgras, bomen en struiken die de brug een natuurlijk karakter geven,” vertelt boswachter Gerard als de zanddumpers uit het zicht zijn verdwenen. “Ook komt er op de brug een overgang voor wandelaars, fietsers, ruiters en rolstoelers. Dit maakt Natuurbrug Zandpoort tot een ‘recroduct’ waar naast dieren ook recreanten kunnen passeren. Via het nog aan te leggen fietspad langs de rand van de Waterleidingduinen kan iedereen straks veilig van de Haarlemmermeer naar de kust fietsen. Mooi toch!”

SAMENWERKING

De scheidslijn tussen de terreinen van natuurbeheerders Waternet, PWN, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten zou weleens minder strikt kunnen zijn als de brug er eenmaal ligt, denken de boswachters. “Nu vormt de Zandvoortselaan nog een obstakel voor grensoverschrijdende excursies. Straks lopen we misschien wel een stukje door over het terrein van onze collega’s,” voorspelt Walter Oosterom. Boswachter Gerard: “De komst van de natuurbrug zorgt er sowieso voor dat natuurorganisaties in de regio meer samenwerken dan vroeger.” Walter Oosterom vindt het een klein wonder dat het na jaren van plannenmakerij en stevige discussies eindelijk zover is gekomen. “Waar Natuurbrug Zandpoort wordt gebouwd, was ooit een nachtclub geves-

tigd. Toen de grond en de gebouwen te koop stonden, grepen verstandige provinciebestuurders hun kans. Ver voordat het benodigde geld voor de brug werd toegezegd, was de bouwlocatie veilig voor projectontwikkelaars met andere plannen. Die bestuurders hadden een vooruitziende blik. Gelukkig maar, want dit is echt de enige plek langs de hele Zandvoortselaan waar een natuurbrug gebouwd kan worden.”

TROTS

“Bijzonder hoor,” zegt Oosterom. “Op deze plek worden nu twee oude landschappen opnieuw met elkaar verbonden. Hier krijg je straks niet alleen uitwisseling van de meest uiteenlopende dieren, maar krijgen ook bijzondere planten weer een kans. Dieren dragen in hun vacht, hoeven en uitwerpselen over grote afstanden tal van zaden met zich mee, die elders ontkiemen. Zo neemt de diversiteit aan planten over en weer toe. Daar profiteren nectar etende insecten en insecteneters weer van. Ik verwacht een enorme verrijking van de natuur.” Nee, het ongerepte duingebied van weleer komt niet terug met een natuurbrug, weten beide boswachters. “Toch doen natuurbeheerders en overheden erg hun best om beslissingen uit de vorige eeuw een beetje te herstellen,” zegt boswachter Gerard. Oosterom: “Natuurbrug Zandpoort is het eerste ecoduct in de Nederlandse duinen. Daar zijn we trots op! En dit is pas het begin, want er zijn in Nationaal Park Zuid-Kennemerland nog twee andere ecoducten gepland, over de spoorbaan en over de Zeeweg. Als die straks ook in gebruik zijn, ligt hier pas echt weer een mooi en groot aaneengesloten natuurgebied.”

Maandag 19 november, 15.15 uur

naam:

Lee Fischer (10)

Het zakmes

Wat doe je in de Amsterdamse Waterleidingduinen?

“Ik ben mijn zakmes verloren toen ik met vriendjes met de boswachter op excursie was en hoop het nu terug te vinden. We beklommen de Rozenberg, gingen op zoek naar bunkers en liepen dwars door de bosjes en struiken. De boswachter vertelde over wilde dieren en de sporen die ze achterlieten. Het was een leuke excursie maar ik was erg verdrietig toen ik ontdekte dat het zakmes, dat ik van mijn opa kreeg, weg was. We hebben overal gezocht. Ik ben bang dat ik het nooit meer terugvind.”

Kom je hier vaak?

“Best wel. Ik loop vaak in de Zuidduinen van Zandvoort. Daar woon ik dicht bij. Ik wandel er met onze hond Lani en speel met vrienden bij het Zwanenmeertje. Als ik met mijn ouders en broertje en zusje ga wandelen, zien we altijd veel herten en sporen van andere dieren. We zoeken naar botjes en onderzoeke keutels van herten, vossen en konijnen. Er zijn mooie klimbomen, we rennen over spannende paadjes en kruipen door bunkers. Roofvogels zoals buizerds en haviken vind ik heel interessant, maar ook de bunzingen, boommarters en hermelijntjes, die hier leven.”

Wat vind je bijzonder aan dit natuurgebied?

“Dat ik mij nooit verveel. Zo vond ik een keer een konijnenhol dat was uitgegraven door een vos. Ik vind het echt bijzonder dat de herten elk jaar hun grote gewei verliezen en ik hoop er altijd nog eens een te vinden. Ik vind de afwisseling bijzonder, met grote zandkuilen, stukken gras, mos en bomen en hoge heuvels waar ik in de winter vanaf kan sleeën. En ik vond het gaaf dat ik een keer met de boswachter mocht surveilleren in de jeep.”

1.034 meter
Lengte van het kanaal

GRAAF

Dit was vroeger het Van Limburg Stirumkanaal, onderdeel van de waterwinning. Het kanaal was vernoemd naar graaf Van Limburg Stirum, Heer van Noordwijk, die dit zuidelijk deel van de AWD in zijn bezit had.

1994

Zuidelijk
deel gedempt

2006

Noordelijk
deel gedempt

HARDEWIND

Door de zuidwesten wind zijn er natuurlijke duintjes ontstaan. Soms verspert het zand zelfs tijdelijk de weg langs het Westerkanaal. Dit zand storten we regelmatig op kleine hoopjes weer terug in de vallei.

SPOREN

In de winter zie je allerlei sporen in het zand of de sneeuw. Als je goed kijkt ontdek je de pootafdrukken van damherten, reeën, vossen en konijnen.

DEMPEN

Het kanaal is gedempt om de grondwaterstand op deze plek weer te verhogen. Hierdoor ontstaat nieuwe natuur, vochtige valleien, met een rijkdom aan planten en dieren.

Winter

HOE PASSEN DIEREN ZICH AAN?

Zoogdieren zoals vossen krijgen een lekkere warme winterslaap. Andere dieren gaan op een warm plekje in winterslaap. Muizen zoeken huizen op, waar het lekker warm is en waar altijd wel iets te eten is. Veel vogels gaan op vakantie in het warmere zuiden. Insecten zoals vliegen en muggen gaan vlak vóór de winter dood. Maar eerst leggen ze eitjes, die de kou overleven en uitkomen als het weer warmer wordt.

HOE OVERLEVEN DIEREN DE WINTER?

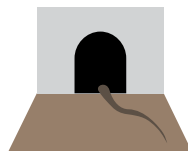
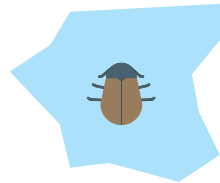
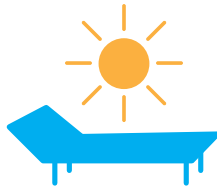
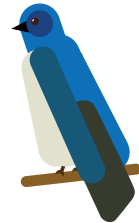
Winters zijn koud. Dieren moeten zich aanpassen of eventjes verhuizen om de winter te overleven. Sommige dieren vinden de Nederlandse winter juist fijn en komen daarvoor vanuit het veel koudere noorden speciaal naar ons land. Zoals wilde zwanen, die je herkent aan hun gele snavel.

WAT ETEN DIEREN IN DE WINTER?

Dieren die in winterslaap gaan hoeven niets te eten omdat ze in de zomer een vetlaagje hebben opgebouwd en in hun slaap nauwelijks bewegen. Dieren die wakker blijven weten zich meestal wel te redden. Vogels eten bessen zoals duindoorn, herten houden van boomschors en roofvogels en vossen weten altijd wel ergens een muisje te vangen.

WELK WINTERVERBLIJF VOOR WELK DIER?

Verbind de dieren met de juiste woonplaats

Eten op de steiger

Waternet zuivert drinkwater in de Amsterdamse Waterleidingduinen, voert afvalwater af, houdt het oppervlaktewater schoon en onderhoudt dijken, sluizen en gemalen. In 'Mijn water' vertellen klanten van Waternet over hun favoriete water.

Wie?

Gina Veen (34), gastvrouw en bedrijfsleider bij restaurant Steiger 1. "Met mijn man Max werk ik al vanaf mijn veertiende in de horeca. Eerder runden we samen restaurant Mangu in Enschede. Toen we hoorden dat dit pand te huur was, en gingen kijken, waren we op slag verkocht. Wie wil nu niet werken of eten aan het water? Voor deze fantastische locatie bedachten we het concept 'stoer, met een vleugje chique'."

Waar?

Borneosteiger 1, in het Amsterdamse stadsdeel Zeebrug. Even verderop meerden vroeger viermasters en oceaanstomers aan met handelswaar en reizigers uit de hele wereld. De kades van het Borneo- en

KNSM-eiland waren Amsterdams' kloppende hart. Tegenwoordig kun je hier chique wonen en werken met uitzicht op water. Gina en Max runnen er sinds juli 2012 hun eigentijdse restaurant. "Onze ingrediënten zijn grotendeels biologisch of streekgebonden. Zo komt ons rundvlees van Beemster-koeien en halen we de groenten dagvers van de Landmarkt. De vis is duurzaam gevangen en MSC-gecertificeerd." Zelfs de koffie en het koekje zijn verantwoord, maar vooral erg lekker.

Wat(er)?

Steiger 1 wordt omringd door water. Boten met gasten kunnen er aanmeren. Met mooi weer loungen klanten op terrasmeubilair van steigerhout. Binnen wordt vandaag al om 14.00 uur gekookt door Rafael Baquero. De kok bereidt een wildstooft met zuurkool en treft voorbereidingen voor een mousse van rood fruit. Het ruikt er heerlijk.

Winterkost

Als de temperatuur daalt, trekken sommige dieren hun wintervacht aan om de kou te trotseren. Zo is ook in december en januari genoeg te zien in de Waterleidingduinen. Vossen bijvoorbeeld. En prachtige kuifeenden. Kom langs voor een stevige winterwandeling!

KUIFEENDEN

Opvallende verschijning in plassen, waterwinkalen en infiltratiegeulen. Deze zwart-wit getinte overwintelaars zijn iets kleiner dan de wilde eend. Kuifeenden danken hun naam aan de afhangende zwarte kuif achterop de kop van het mannetje. Ze zijn vooral van november tot februari in grote aantallen aanwezig. Kuifeenden zijn gek op insectenlarven en mosseltjes, die ze van grote diepte opvissen.

kuifeend

VELDMUIS

De veldmuis houdt net als de bosmuis geen winterslaap. Hij is het hele jaar actief in de Waterleidingduinen. Voor roofvogels, vossen, uilen, reigers, mollen, meeuwen, kraaien en reigers is de veldmuis geliefde winterkost. Zelf houdt hij het 't liefst bij plantaardig voedsel zoals grassen, kruiden, vruchten en bladeren. 's Winters eet de veldmuis boomschors en put uit zijn wintervoorraad in holletjes onder de grond.

LIGUSTERBESJES

De wilde liguster komt overal in de Nederlandse duinen voor. In de winter behoudt de liguster zijn bladeren. Bij kou hangen er nog geregeld zwarte besjes aan de takken. Die zijn erg populair bij vogels. Door het kustklimaat zien we ook veel kale planten in de AWD.

veldmuis

PASPOORT

Latijnse naam: Vulpes vulpes

Hoogte: tot 40 cm

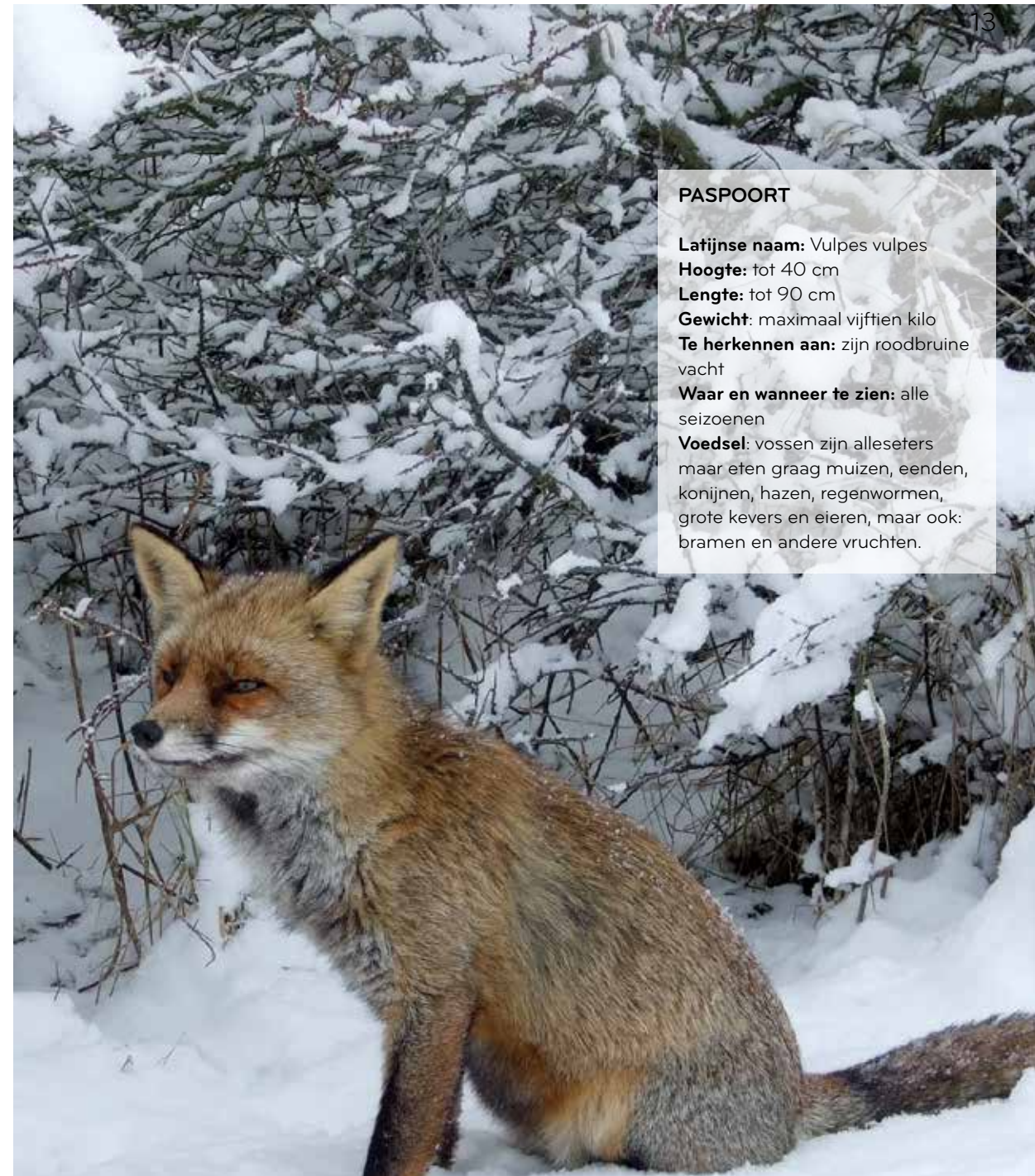
Lengte: tot 90 cm

Gewicht: maximaal vijftien kilo

Te herkennen aan: zijn roodbruine vacht

Waar en wanneer te zien: alle seizoenen

Voedsel: vossen zijn alleseters maar eten graag muizen, eenden, konijnen, hazen, regenwormen, grote kevers en eieren, maar ook: bramen en andere vruchten.

DE VOS

"Waar mensen zijn, zijn vossen," is te lezen in het boekje Dieren van de Amsterdamse Waterleidingduinen (te koop bij bezoekerscentrum De Oranjekom). Frequente bezoekers zien deze slimme roofdieren geregeld. De brutaalste bedelvossen eten uit de hand. Maar duinvossen voeren is onverstandig. De bedelvos wordt lui, kweek overgewicht en kan in een strenge winter

zomaar het loodje leggen. Vossen moeten zelf op jacht. Daar zijn ze op gebouwd. Rekels (mannetjesvos) en moervossen (vrouwtjes) kunnen tot zestig kilometer per uur rennen. Als ze hun prooi hebben opgepeuzeld, rusten ze uit in hun vossenhol. De moervos krijgt daar in april vier tot zes jongen. Wie door de duinen struint, kan de welpen met wat geluk 's zomers zien rondscharrelen.

Tip van: boswachter Gerard

Koud hè, vreselijk die regen, niet te doen die hitte, of: wat een harde wind... Tja, het komt nu eenmaal allemaal voor in ons klimaat. Mijn antwoord is altijd: 'een boswachter houdt van alle jaargetijden, anders had hij of zij geen boswachter moeten worden.'

Boswachters zijn meestal buiten en dan moet je je kleding aan het weer aanpassen. Neem een voorbeeld aan dieren. De vos loopt er in zijn winterjas nu prachtig bij. Damherten hebben hun stippen afgegooid en verruild voor een grauwe, aan de kleur van het landschap aangepaste vacht. Hun dunne zomerharen maakten plaats voor lange dikke winterharen die goed isoleren. Vogels hebben een verenkleed met donsharen die de kou optimaal weerstaan. Dus als u voor een mooie winterwandeling de natuur intrekt: trek uw warme wintervacht aan en kom genieten van de wintergarderobe van de dieren!

Werkzaamheden

In de winter is er weer volop bedrijvigheid in de duinen. Een overzicht van onze werkzaamheden.

Hulptroepen uit Amsterdam

Waternetcollega's die tijdens een vorstperiode niet in Amsterdam aan de slag kunnen, komen ons in het duin versterken. De Amsterdamse hulptroepen pakken vooral de bestrijding van Amerikaanse Vogelkers aan. Daar zijn we natuurlijk erg blij mee!

Vrijwilligers

De groep beheervrijwilligers wordt steeds groter. Een aantal actieve mensen neemt het voortouw en start de komende tijd diverse projecten op, waaronder het maaien van ecologisch interessante locaties. Ook poelen maaien en vogelkers zagen staan op het programma.

Prunus

Op het Groot Zwartveld, het Ruigveld en de Hazenhoek zijn aannemers druk met het bestrijden van vogelkers-zaadbomen en uitgroeiende stobben. In de strijd tegen de 'plaagboom' Amerikaanse vogelkers maken we nu grote vorderingen. Het landschap wordt weer open en de duinen kunnen zich verjongen.

LIFE-project

We zijn gestart met het klepelen en plaggen bij de Tonneblink en de Pollenberg. De komende tijd

verdwijnen de werksporen langzaam en kan het gebied zich opnieuw ontwikkelen tot een prachtig stuk duin met bijzondere plantengroei.

Noordoosterkanaal

Volgend jaar wordt de oever van het Noordoosterkanaal natuurvriendelijker ingericht. In de oever worden verschillende 'baaien' en 'kapen' aangelegd. Vooral vissen profiteren van deze ondieptes. Als voorbereiding wordt aan de zuidzijde een aantal grote populieren afgezaagd. Hierdoor ontstaan meer open plekken waarin nieuwe oevernatuur zich kan ontwikkelen. Het schouwpad wordt verwijderd.

Geulen en kanalen

Om de geulen en kanalen open te houden zodat water kan doorstromen, maaien we met maaiboten onder water. We werken samen met Paswerk, een organisatie die mindervaliden een werkplek biedt in de groene sector.

Duizendmeterweg

De Duizendmeterweg is met borden afgezet vanwege ondergronds kwelwater. Dit water tast de zandpakketten onder de weg aan, waardoor er gaten vallen in het wegdek. We werken aan een oplossing hiervoor.

Kom langs op zondag 23 december!

Bij kerst denken wij aan gezellige sfeer, mooie muziek, lekkere glühwein, warme chocomel en poffertjes met poedersuiker, kerstverhalen, zelf kerstversiering maken van hout, kaarsen

beschilderen en natuurlijk een levende kerststal. Dit jaar voor het eerst op het plein voor het bezoekerscentrum. U bent van harte welkom van 14.00 tot 20.00 uur!

www.waternet.nl/awd

Al een kijkje genomen op onze nieuwe website? Op de site kan iedereen, ook u, zelf foto's, filmpjes en ervaringen plaatsen en delen met anderen. Het is een platform voor iedereen die van de Waterleiding-duinen geniet. Het is ook mogelijk om op foto's of berichtjes van mensen te reageren. Neem een kijkje en laat weten wat uw ervaringen zijn!

Nieuw: wintersnoep

Ons assortiment chocolaatjes is uitgebreid! Leuk om iemand cadeau te doen of lekker zelf op te eten. Te koop in ons bezoekerscentrum.

COLOFON

Struinen is een uitgave van Waternet en wordt op verzoek gratis toegezonden. U kunt zich aanmelden via struinen@waternet.nl

Redactie: Afdelingen Bron & natuur-beheer en Communicatie, Waternet

Artdirectie en ontwerp: Lava.nl (Noortje Boer)

Tekst: Michel Verschoor

Aan deze Struinen werkten mee: Miranda Kok, Gerard Scholten, Peter Olijhoek, Saskia Voolstra

Fotografie: Alwin Slomp, Gerard Scholten, Joop Hilster, Michel Verschoor, Arie Griffioen, Piet Broekhof, Harm Botman, Elmer van der Marel

Tips voor de redactie: struinen@waternet.nl
Redactie Struinen
Vogelenzangseweg 21
2114 BA Vogelenzang

16 activiteitenkalender Amsterdamse Waterleidingduinen

Gaat er
weer sneeuw
vallen deze
winter?

Kom
genieten van
winterwon-
derland in het
duin!

JAN

ZO 6 / 20	Wandeling met natuurgidsen	13.00	BC De Oranjekom	gratis
ZO 13	Wandeling met natuurgidsen voor vroege vogels	08.45	ingang Oase	gratis
ZA 12 / 26	Struineexcursie (wandeling magazine Roots) 🏠 (vanaf 12 jaar)	14.00	ingang Panneland	€ 5,-
ZA 19	Excursie naar eekhoorns en andere bosdieren 🏠 Gezinsexcursie, goed kunnen lopen (vanaf 8 jaar)	08.30	ingang Panneland	€ 3,-

FEB

ZA 2	Snertwandeling: wandeling die uitloopt op soep 🏠	10.00	BC De Oranjekom	€ 7,50
ZO 3 / 17	Wandeling met natuurgidsen	13.00	BC De Oranjekom	gratis
ZO 10	Wandeling met natuurgidsen voor vroege vogels	08.00	ingang Panneland	gratis
WOE 20	Struinen met de boswachter in de verboden duinen 🏠 (Kinderexcursie 8-12 jaar)	14.00	ingang Panneland	€ 5,-

MAA

ZA 2	Cursus vogelgeluiden voor beginners 🏠 (Drie dagen, volgende: 6 april en 11 mei)	07.30	ingang Oase	gratis
ZO 3 / 17	Wandeling met natuurgidsen	13.00	BC De Oranjekom	gratis
ZA 9	Buffelen met de boswachter 🏠 een flinke struintocht door het duin (vanaf 12 jaar)	14.00	ingang Zandvoortselaan	€ 7,50
ZO 10	Wandeling met natuurgidsen voor vroege vogels	07.00	ingang De Zilk	gratis
ZA 16	Workshop natuurfotografie voor beginners 🏠 De workshop duurt ongeveer 4,5 uur (vanaf 16 jaar)	07.00	BC De Oranjekom	€ 10,-
VR 22 / 29	Fietsexcursie 🏠	13.00	BC De Oranjekom	€ 5,-

BC Bezoekerscentrum 🏠 Bij deze excursie is aanmelden nodig en geldt een maximum aantal deelnemers 🏠 toegangskaartje altijd verplicht

Bezoekerscentrum De Oranjekom

1e Leyweg 6 (ingang Oase)
2114 BH Vogelenzang
Telefoon: 020 - 608 75 95
Dinsdag t/m zondag 10.00 – 17.00 uur
En op alle feestdagen

Aanmelden excursies

Vanaf een maand van te voren bij het bezoekerscentrum. Excursies duren ongeveer twee uur. Voor de fietsexcursie is een goede conditie vereist. Graag tijdig afmelden als u niet mee kunt. Meer informatie vindt u op www.waternet.nl.

Over Waternet

Waternet houdt zich als eerste organisatie in Nederland bezig met de hele cyclus van water: het schoonmaken en aanvoeren van drinkwater, afvoeren van afvalwater en het onderhouden van dijken en waterkeringen.